

Nr 193

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 2:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt; given Stockholms slott den 6 november 1964.

Under återopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 2:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

Herman Kling

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa ändringar i regeringsrättslagen, föranledda av ny lagstiftning.

Förslag
till
Lag
angående ändrad lydelse av 2 § 2:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909
(nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt

Härigenom förordnas, att 2 § 2:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

2:o) mål om beslut — — — — — mål om nybyggnad, inredning eller reparation av allmän byggnad, som av menighet skall byggas och underhållas, om stället för sådan byggnads uppförande, <i>allt så framt ej klagan föres över Konungens befallningshavandes beslut enligt 14 § 2. lagen om polisväsendet i riket;</i> mål om tillämpning — — — — — 17:o) mål om befrielse — — — — — mål om bötesansvar; mål om annat föreläggande vid vite än sådant, som må givas enligt författningar rörande banker eller andra penninginrättningar, författningar rörande yrkesmässigt utövande av köp och försäljning i kommission av aktier, obligationer och liknande värdepapper, författningar rörande fondbörsverksamhet, författningar rörande brandförsvaret, såvitt angår kommuns åligganden på detta område, <i>lagen om polisväsendet i riket, lagen om uppsikt å jordbruk, lagen om rätt till fiske, lagen om gravrätt m. m., såvitt angår kommuns åligganden enligt samma lag, lagen med särskilda bestämmelser om uppfin-</i>	— — — — — allmän plats, m. m.; mål om nybyggnad, inredning eller reparation av allmän byggnad, som av menighet skall byggas och underhållas, om stället för sådan byggnads uppförande; om bidragsförskott; — — — — — eller tandläkare; mål om bötesansvar; mål om annat föreläggande vid vite än sådant, som må givas enligt författningar rörande banker eller andra penninginrättningar, författningar rörande yrkesmässigt utövande av köp och försäljning i kommission av aktier, obligationer och liknande värdepapper, författningar rörande fondbörsverksamhet, författningar rörande brandförsvaret, såvitt angår kommuns åligganden på detta område, lagen om uppsikt å jordbruk, lagen om rätt till fiske, lagen om gravrätt m. m., såvitt angår kommuns åligganden enligt samma lag, lagen med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för ri-

¹ Senaste lydelse av 2 § 2:o) och 17:o) se 1964: 316.

(Nuvarande lydelse)

ningar av betydelse för rikets försvar eller folkförsörjningen m. m., civilförsvarslagen, utom såvitt rör inrättandet av enskilda skyddsrum, lagen om kommunal beredskap, lagen med vissa bestämmelser till skydd för försvaret m. m., lagen om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar eller författningar rörande åtgärder för att trygga tillgången inom riket på mineralolja; mål om utdömmande av vite enligt andra än nämnda författningar;

mål om häktads vård och behandling, om verkställande av straff, om förlängning av prøvotiden för villkorligt frigiven, om förverkande av villkorligt medgiven frihet;

mål om tillämpning — — — — — av straff m. m.;

mål om verkställande av tvångsarbete;

mål om anstånd — — — — — i brottmål;

(Föreslagen lydelse)

kets försvar eller folkförsörjningen m. m., civilförsvarslagen, utom såvitt rör inrättandet av enskilda skyddsrum, lagen om kommunal beredskap, lagen med vissa bestämmelser till skydd för försvaret m. m., lagen om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar eller författningar rörande åtgärder för att trygga tillgången inom riket på mineralolja; mål om utdömmande av vite enligt andra än nämnda författningar;

mål om häktads vård och behandling, om verkställande av straff eller annan brottspåföljd;

mål om verkställande av intagning i arbetsanstalt;

i brottmål;

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965. Beträffande mål om förlängning av prøvotiden för villkorligt frigiven, om förverkande av villkorligt medgiven frihet eller om verkställande av tvångsarbete skall dock äldre lag alltjämt äga tillämpning.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 29 oktober 1964.

N ä r v a r a n d e:

Statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, fråga angående *ändring i lagen om Kungl. Maj:ts regeringsrätt* och anför därvid följande.

1. I 8 § lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket finnes föreskrifter om skyldighet för polisdistrikt och landsting att tillhandahålla erforderliga byggnader, arrestlokaler m. m. för polisväsendet. I lagens 14 § 2. stadgas att länsstyrelse, som finner att polisdistrikt eller landsting uppenbarligen åsidosätter sina åligganden enligt lagen, skall göra framställning om rättelse hos polisdistriktet eller landstinget. Vidtages ej erforderlig åtgärd i anledning av sådan framställning, äger länsstyrelsen förordna där-om. I samband därmed kan länsstyrelsen förelägga och utdöma vite.

Lagen om polisväsendet i riket upphör att gälla vid utgången av år 1964 enligt vad som föreskrivits i lagen den 29 maj 1964 (nr 322)¹ med vissa bestämmelser i anledning av statens övertagande av huvudmannaskapet för polisväsendet m. m.

Enligt 2 § 2:o) regeringsrättslagen ankommer det för närvarande på regeringsrätten att upptaga och avgöra till Kungl. Maj:t fullföljda mål bl. a. om nybyggnad, inredning eller reparation av allmän byggnad, som skall byggas och underhållas av menighet, eller om stället för sådan byggnads uppförande, allt så framt ej klagan föres över Konungens befallningshavades beslut enligt 14 § 2. lagen om polisväsendet i riket. I anslutning till att sistnämnda lag upphör att gälla torde den särskilda undantagsbestäm- melsen i 2 § 2:o) regeringsrättslagen böra utgå.

Anmärkas bör att förut nämnda lag av den 29 maj 1964 innehåller föreskrifter om skyldighet för kommun att under en övergångstid efter förstatligandet av polisväsendet hyra ut lokaler till kronan och bidra till vissa av statsverkets kostnader samt att överlåta inventarier och annan utrust-

¹ Se prop. 1964: 101; L¹U 28; rskr 291.

ning till kronan. Till Kungl. Maj:t fullföljda mål om tillämpning av lagen kommer enligt särskilt stadgande som införts i 2 § 2:o) regeringsrättslagen att upptagas och avgöras av regeringsrätten; jfr prop. 1964: 158; L¹U 33; rskr 312.

Enligt bestämmelse i 2 § 17:o) regeringsrättslagen är mål om föreläggande och utdömande av vite enligt lagen om polisväsendet i riket undantagna från regeringsrättens prövning. Härvid åsyftas vitesförelägganden med stöd av 14 § 2. sistnämnda lag. I samband med att lagen upphör att gälla bör även berörda bestämmelse i 2 § 17:o) regeringsrättslagen utgå.

2. Den av riksdagen år 1962 antagna och den 21 december samma år (nr 700) utfärdade brottsbalken träder i kraft den 1 januari 1965. Detta stadgas i 1 § lagen den 20 mars 1964 (nr 163) om införande av brottsbalken. Genom brottsbalken införes bl. a. ändrade regler om brottspåföljder. Som straff betecknas de allmänna straffen böter och fängelse, ämbetsstraffen suspension och avsättning samt disciplinstraff för krigsmän. Övriga påföljder för brott är villkorlig dom, skyddstillsyn, ungdomsfängelse, internering och överlämnande till särskild vård. (1 kap. 3 §).

Enligt 2 § 17:o) regeringsrättslagen i dess nuvarande lydelse skall till Kungl. Maj:t fullföljda mål bl. a. om verkställande av straff avgöras i regeringsrätten. Den nya lagstiftning som ansluter till brottsbalken innebär att även frågor om verkställande av andra brottspåföljder än straff kan komma under Kungl. Maj:ts prövning. Detta gäller frågor som regleras i lagen den 6 maj 1964 (nr 541)¹ om behandling i fångvårdsanstalt. Lagen avser behandlingen i anstalt av dem som dömts till fängelse, ungdomsfängelse eller internering och av dem beträffande vilka förordnats om behandling enligt 28 kap. 3 § brottsbalken (i skyddstillsyn ingående behandling i anstalt). Lagens bestämmelser om dem som dömts till fängelse gäller även dem som ålagts fängelse såsom förvandlingsstraff för böter. (1 §). Kriminalvårdsstyrelsen har att leda och öva inseende över behandlingen av dem som intages i fångvårdsanstalt (2 §). Talan mot kriminalvårdsstyrelsens beslut enligt lagen föres genom besvär hos Kungl. Maj:t (78 §).

Mål om kriminalvårdsstyrelsens beslut enligt lagen om behandling i fångvårdsanstalt bör naturligen prövas i regeringsrätten såväl i fråga om straff som när det gäller annan påföljd för brott. Stadgandet i 2 § 17:o) regeringsrättslagen bör följaktligen ändras så, att där angives mål om verkställande av straff eller annan brottspåföljd.

3. Enligt lagen den 18 september 1943 (nr 691) om villkorlig frigivning äger fångvårdsstyrelsen besluta om förlängning av prøvotid, som fastställts vid villkorlig frigivning, och om förverkande av villkorligt medgiven frihet. Ändring i fångvårdsstyrelsens beslut sökes hos Kungl. Maj:t genom besvär, vilka skall upptagas och prövas i regeringsrätten enligt vad som sägs i 2 § 17:o) regeringsrättslagen.

¹ Se prop. 1964: 76; L¹U 23; rskr 169.

Genom lagen om införande av brottsbalken upphäves lagen om villkorlig frigivning; jfr 2 § lagen om införande av brottsbalken. Enligt de bestämmelser i brottsbalken, som träder i stället för reglerna i lagen om villkorlig frigivning, kan beslut om förlängning av prövotiden vid villkorlig frigivning eller om förverkande av villkorligt medgiven frihet meddelas — förutom av domstol — av övervakningsnämnd (26 kap. 18 och 19 §§). Den villkorligt frigivne äger påkalla prövning av övervakningsnämnds beslut hos kriminalvårdsnämnden (37 kap. 7 § andra stycket). Mot kriminalvårdsnämndens beslut må talan ej föras (37 kap. 11 §).

Vad som sålunda sagts föranleder att föreskriften angående mål om förlängning av prövotiden för villkorligt frigiven och om förverkande av villkorligt medgiven frihet bör utgå ur uppräknigen i 2 § 17:o) regeringsrättslagen.

4. I 2 § 17:o) regeringsrättslagen finnes även en föreskrift om att mål om verkställande av tvångsarbete tillhör regeringsrättens prövning.

Tvångsarbete kan för närvarande ådömas lösdrivare med stöd av lagen den 12 juni 1885 (nr 27) angående lösdrivares behandling. Denna lag, vanligen benämnd lösdrivarlagen, ersättes från och med den 1 januari 1965 av lagen den 4 juni 1964 (nr 450)¹ om åtgärder vid samhällsfarlig asocialitet. Den ändrade lagstiftningen innebär bl. a. att tvångsarbete ej längre skall ådömas. Enligt den nya lagen kan domstol under vissa angivna förutsättningar i stället förordna om intagning i arbetsanstalt (1—3 §§). Vad som stadgas om behandling i fångvårdsanstalt gäller i tillämpliga delar i fråga om behandlingen i arbetsanstalt, i den mån ej annat följer av lagen (20 §). Förut nämnda lag om behandling i fångvårdsanstalt vinner således tillämpning. Kriminalvårdsstyrelsen får därigenom även ledningen av och inseedet över behandlingen av dem som intagits i arbetsanstalt; talan mot styrelsens beslut kan föras hos Kungl. Maj:t. För frågor, som har samband med villkorligt anstånd med verkställande av dom om intagning i arbetsanstalt, kvarhållande i arbetsanstalt och utskrivning från sådan anstalt, föreskriver lagen om åtgärder vid samhällsfarlig asocialitet fullföljdsordningar, som ej leder till Kungl. Maj:t i statsrådet eller regeringsrätten (24 och 25 §§).

Det torde böra erinras om att tvångsarbete tidigare även kunnat ådömas försumliga försörjare med tillämpning av lagen den 4 januari 1956 (nr 2) om socialhjälp eller barnvårdslagen den 29 april 1960 (nr 97). Efter lagändringar den 3 april 1964 (nr 66 och 67)², som trätt i kraft den 1 juli 1964, är detta ej längre möjligt. I anslutning till lagändringarna stadgades vidare att ej någon fick kvarhållas efter den 1 juli 1964 i arbetshem eller hållas till tvångsarbete, som tidigare ådömts med stöd av socialhjälp- eller barnvårdslagen.

¹ Se prop. 1964: 128; L¹U 50; rskr 273.

² Se prop. 1964: 34; L²U 12; rskr 111.

Till Kungl. Maj:t fullföljda mål om verkställande av intagning i arbetsanstalt bör uppenbarligen avgöras i regeringsrätten. En föreskrift härom torde lämpligen böra införas i 2 § 17:o) regeringsrättslagen i stället för den nuvarande bestämmelsen angående mål om verkställande av tvångsarbete.

Här förordade lagändringar torde böra träda i kraft den 1 januari 1965. För handläggningen efter sagda dag hos Kungl. Maj:t av vissa mål, i vilka talan föres mot dessförinnan meddelat beslut, torde övergångsbestämmelser vara erforderliga. Detta gäller mål om förlängning av prøvotiden för villkorligt frigiven, om förverkande av villkorligt medgiven frihet och om verkställande av tvångsarbete. Genom en övergångsbestämmelse bör också beaktas att tvångsarbete, som ådömts enligt lösdrivarlagen, kan komma att verkställas även efter utgången av år 1964 enligt vad som sägs i övergångsbestämmelserna i lagen om åtgärder vid samhällsfarlig asocialitet.

I enlighet med det anförda har inom justitiedepartementet upprättats förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 2:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt, vilket torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende såsom *Bilaga*¹.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över lagförslaget måtte för det i § 87 regeringsformen avsedda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:

Stig Granqvist

¹ Förslaget, som är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har uteslutits här.

Utdrag av protokoll, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 5 november 1964.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden	HAGBERGH, DENNEMARK,
regeringsrådet	WILKENS,
justitierådet	RIBEN.

Enligt lagrådet den 5 november 1964 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet den 29 oktober 1964, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen avsedda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående ändrad lydelse av 2 § 2:o och 17:o lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av kammarrättsassessorn Bertil Wennergren.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
Stig Granqvist

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 6 november 1964.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, lagrådets den 5 november 1964 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 29 oktober 1964 remitterade förslaget till *lag angående ändrad lydelse av 2 § 2:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.*

Med förmälan att lagrådet lämnat förslaget utan erinran hemställer föredraganden, att lagförslaget måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlåtast proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Mats Larsson